ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

16. prosince 2010 *

Ve věci C-89/09,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 226 ES, podaná dne 2. března 2009,

Evropská komise, zastoupená G. Rozetem a E. Traversou, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

Francouzské republice, zastoupené G. de Berguesem a B. Messmerem, jako zmocněnci,

žalované,

* Jednací jazyk: francouzština.

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení J. N. Cunha Rodrigues, předseda senátu, A. Arabadžev, A. Rosas (zpravodaj), A. Ó Caoimh a P. Lindh, soudci,

generální advokát: P. Mengozzi,
vedoucí soudní kanceláře: N. Nančev, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 25. března 2010,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 2. června 2010,

vydává tento

Rozsudek

1 Svou žalobou se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Francouzská republika tím, že výši obchodního podílu, a tedy i hlasovacích práv, který mohou vlastnit osoby, které nejsou odborníky v oblasti biologie (nebiologové), ve společnostech pro výkon svobodného povolání s ručením omezeným (Selarl) provozujících laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory, omezila nejvýše na čtvrtinu, a tím, že zakázala účast ve více než dvou společnostech založených za účelem

společného provozování jedné či více laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 43 Smlouvy o ES.

Vnitrostátní právní rámec

2 Zákon č. 90-1258 ze dne 31. prosince 1990 o výkonu, formou společnosti, svobodných povolání podléhajících zákonné nebo správní regulaci nebo jejichž titul je předmětem ochrany, a o holdingových společnostech vykonávajících svobodná povolání (JORF ze dne 5. ledna 2001, s. 216) ve svém článku 5 stanoví:

„Více než polovina kapitálu společnosti a hlasovacích práv musí být držena, přímo či prostřednictvím společností uvedených níže v bodě 4), odborníky vykonávajícími svoji činnost v rámci společnosti.

S výhradou použití ustanovení článku 6 může být zbývající část držena:

1) fyzickými nebo právnickými osobami činnými v oblasti tvořící předmět podnikání společnosti;

2) po dobu deseti let fyzickými osobami, které ukončily veškerou pracovní činnost a tuto činnost či činnosti vykonávaly ve společnosti;

3) právními nástupci výše uvedených fyzických osob po dobu pěti let od jejich úmrtí;

4) společností založenou za podmínek stanovených v čl. 220c části A obecného daňového zákoníku, pokud členové této společnosti vykonávají své povolání v rámci společnosti pro výkon svobodného povolání;

5) Osobami vykonávajícími jakékoliv svobodné povolání ve zdravotnictví nebo jakékoliv z právnických nebo právních svobodných povolání nebo jakékoliv jiné svobodné povolání uvedené v prvním pododstavci článku 1 v závislosti na tom, zda je výkon některého z těchto povolání předmětem podnikání společnosti.

Počet společností založených pro výkon téže činnosti, ve kterých může tatáž fyzická nebo právnická osoba patřící mezi osoby uvedené v bodech 1) a 5) výše držet podíly, může být pro jednotlivá povolání omezen nařízením Conseil d'État (státní rada).

V případě, že by některá z podmínek uvedených v tomto článku nebyla splněna, má společnost lhůtu jednoho roku k tomu, aby uvedla situaci v soulad s ustanoveními tohoto zákona. Nestane-li se tak, může kdokoliv, kdo na tom má zájem, předložit soudu návrh na zrušení společnosti. Soud může poskytnout společnosti lhůtu k uvedení situace v soulad v délce maximálně šesti měsíců. O zrušení nelze rozhodnout, pokud ke dni, kdy je rozhodováno ve věci, došlo k uvedení situace v soulad.

Pokud po uplynutí pětileté lhůty stanovené v bodě 3) právní nástupci společníků nebo bývalých společníků nepostoupili podíly nebo akcie, které drží, může společnost přes jejich nesouhlas rozhodnout o snížení svého kapitálu o nominální hodnotu jejich podílů nebo akcií a vykoupit je za cenu určenou za podmínek stanovených v článku 1843-4 občanského zákoníku."

3 Po uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku byl uvedený článek změněn zákonem č. 2008-776 ze dne 4. srpna 2008 o modernizaci hospodářství (JORF ze dne 5. srpna 2008, s. 12471).

4 Nařízení č. 92-545 ze dne 17. června 1992 o společnostech pro výkon svobodného povolání ředitele a zástupce ředitele laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory (JORF ze dne 21. června 1992, s. 8106) ve svém článku 10 stanoví:

„Tatáž fyzická nebo právnická osoba patřící mezi osoby uvedené v bodech 1) a 5) druhého pododstavce článku 5 výše uvedeného zákona ze dne 31. prosince 1990 může držet podíl pouze ve dvou společnostech založených za účelem společného provozování jedné či více laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory podléhajících ustanovení článku L. 753 zákona o veřejném zdraví."

5 Článek 11 tohoto nařízení stanoví:

„Jedna či několik osob, které nesplňují podmínky prvního pododstavce nebo bodů 1) a 5) druhého pododstavce článku 5 výše uvedeného zákona ze dne 31. prosince 1990, mohou držet nejvýše čtvrtinu kapitálu společnosti pro výkon svobodného povolání ředitele a zástupce ředitele laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory.

Nicméně, je-li společnost pro výkon svobodného povolání založena jako komanditní společnost na akcie, může podíl kapitálu držený osobami jinými než uvedenými v článku 5 výše uvedeného zákona ze dne 31. prosince 1990 přesahovat podíl stanovený v předchozím pododstavci, aniž by však mohl dosáhnout hranice poloviny tohoto kapitálu."

Postup před zahájením soudního řízení

6 Na základě stížnosti zaslala Komise Francouzské republice dne 4. dubna 2006 výzvu dopisem, jelikož měla za to, že některá ustanovení francouzské právní úpravy týkající se laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory nejsou slučitelná se zásadou svobody usazování ve smyslu článku 43 ES, neboť omezují možnost držby kapitálu Selarl provozujících laboratoře nebiology a omezují počet společností založených za účelem společného provozování jedné či více laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory, ve kterých může držet podíl jedna a tatáž fyzická nebo právnická osoba.

7 Jelikož Francouzská republika na tento dopis neodpověděla, zaslala Komise dne 15. prosince 2006 tomuto členskému státu odůvodněné stanovisko, ve kterém jej vyzvala, aby vyhověl tomuto odůvodněnému stanovisku ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení přijetím nezbytných opatření.

8 Ve své odpovědi ze dne 14. února 2007 měla Francouzská republika za to, že právní úprava, které se týkalo uvedené odůvodněné stanovisko, je odůvodněna cílem ochrany veřejného zdraví a že je s ohledem na tento cíl nezbytná a přiměřená.

9 Dopisem ze dne 11. dubna 2008 dotyčný členský stát oznámil, že se jeho stanovisko změnilo, a uvedl, že zamýšlí zrušit veškerá omezení související s držením kapitálu dotyčných laboratoří, s výjimkou některých striktně vymezených neslučitelností. K předpokládanému přijetí zákona uskutečňujícího tuto reformu mělo podle tohoto státu dojít na konci roku 2008 nebo na začátku roku 2009 a měl být bezprostředně proveden.

10 Jelikož se Komisi již dále nedostalo žádných informací o postupu prací v této oblasti, požádala dopisem ze dne 20. listopadu 2008 Francouzskou republiku o informace k této otázce.

11 Dopisem ze dne 27. prosince 2008 informoval uvedený členský stát Komisi o tom, že dne 22. října 2008 byl Národnímu shromáždění předložen návrh zákona opravňujícího vládu k přijetí právních předpisů týkajících se všeobecné reformy lékařské biologie prostřednictvím nařízení. Uvedená vláda oznámila, že tento návrh by měl být Národním shromážděním projednán v únoru 2009, přičemž předpokládané konečné schválení tohoto zákona by tak bylo odloženo na květen 2009.

12 Jelikož Francouzská republika neposkytla Komisi časový harmonogram přijímání zmíněného nařízení ani návrhu zákona, který by tomuto orgánu umožňoval disponovat konkrétními poznatky ohledně opatření zamýšlených pro odstranění uplatňovaných výtek, rozhodla se Komise podat projednávanou žalobu.

Řízení před Soudním dvorem

13 Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 14. září 2009 bylo povoleno vedlejší účastenství Dánského království na podporu návrhových žádání Francouzské republiky.

14 Nicméně poté, co byl Soudní dvůr Dánským královstvím informován o tom, že se vzdává svého vedlejšího účastenství, byl tento členský stát vyškrtnut jako vedlejší účastník řízení usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 9. listopadu 2009.

15 Dopisem ze dne 5. února 2010 byla Francouzská republika na základě článku 54a jednacího řádu Soudního dvora požádána, aby na jednání zaujala stanovisko k argumentu předloženému Komisí v její replice, podle kterého francouzské orgány umožňují některým strukturám přístup k „vnějšímu" kapitálu drženému nebiology nad rámec 25 % povolených právní úpravou týkající se laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory, a to když dochází k oddělení finančních práv od hlasovacích práv u rozhodnutí týkajících se fungování a organizace laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory.

16 Dopisem ze dne 18. března 2010 zaslala Francouzská republika Soudnímu dvoru přípis, který zaslala Komisi dne 9. března 2010 a kterým jí seznámila se zněním vládního nařízení č. 2010-49 ze dne 13. ledna 2010 o lékařské biologii (JORF ze dne 15. ledna 2010, s. 819), na jehož návrh tento členský stát odkazoval ve fázi před zahájením soudního řízení, jakož i ve své duplice.

K žalobě

17 V rámci projednávané žaloby uplatňuje Komise v podstatě dva žalobní důvody. Tvrdí, že právní úprava týkající se laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory porušuje článek 43 ES, jelikož stanoví zaprvé, že nebiologové nemohou držet více než čtvrtinový obchodní podíl, a tedy i čtvrtinu hlasovacích práv, v Selarl provozujících laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory, a zadruhé, že fyzická nebo právnická osoba nemůže mít účast na více než dvou společnostech založených za účelem společného provozování jedné či více laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory.

18 Je třeba upřesnit, že právní úprava týkající se laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory prošla v důsledku přijetí nařízení č. 2010-49 určitými úpravami. Jelikož

musí být existence nesplnění povinnosti posuzována vzhledem ke stavu, v němž se členský stát nacházel v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, a že změny, ke kterým došlo následně, nemohou být brány v úvahu (viz zejména rozsudky ze dne 19. května 2009, Komise v. Itálie, C-531/06, Sb. rozh. s. I-4103, bod 98, a ze dne 25. března 2010, Komise v. Španělsko, C-392/08, Sb. rozh. s. I-2537, bod 26), nejsou tyto změny v tomto rozsudku zohledněny.

K prvnímu žalobnímu důvodu

Argumentace účastníků řízení

19 Komise tvrdí, že zákaz, aby nebiolog držel více než 25% obchodní podíl, a tedy i 25 % hlasovacích práv, v Selarl provozujících laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory, který vyplývá z použití článku 5 zákona č. 90-1258, ve spojení s čl. 11 prvním pododstavcem nařízení č. 92-545 (dále jen „ustanovení, která jsou předmětem prvního žalobního důvodu"), představuje neodůvodněné omezení svobody usazování ve smyslu článku 43 ES. Jeho účinkem je omezení možností partnerství zejména s právnickými osobami usazenými v jiných členských státech, jakož i svobody usazování laboratoří se sídlem v jiných členských státech, které nesplňují kritéria vyžadovaná ustanoveními, která jsou předmětem prvního žalobního důvodu, ve Francii.

20 Ochrana veřejného zdraví sice představuje důvod, který může odůvodňovat omezení svobody usazování. Nicméně je ještě třeba, aby tato omezení byla způsobilá zaručit uskutečnění cíle, který sledují, a nepřekračovala meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné, což podle Komise není případ dotčeného zákazu.

21 Na podporu své teze Komise poukazuje na rozsudek ze dne 21. dubna 2005, Komise v. Řecko (C-140/03, Sb. rozh. s. I-3177), týkající se obchodů s oční optikou. V tomto rozsudku měl Soudní dvůr za to, že opatření stanovená v řecké právní úpravě, která byla předmětem sporu v uvedené věci, protože nedovolovala očnímu optikovi provozovat více než jednu prodejnu oční optiky a omezovala podíl na kapitálu, který mohl být držen jinými fyzickými nebo právnickými osobami než činným očním optikem, na nejvýše 50 %, jsou v rozporu s články 43 ES a 48 ES. Existuje přitom nepopiratelná podobnost mezi právní úpravou, na jejímž základě byl vydán tento rozsudek, a ustanoveními, která jsou předmětem prvního žalobního důvodu v projednávané věci.

22 Podle Komise se zdá být důvodné vyžadovat z důvodu veřejného zdraví, aby v rámci právní oblasti vztahů s pacienty byly lékařskobiologické rozbory vykonávány povolanými osobami s odpovídajícím odborným vzděláním. Naopak v rámci právních vztahů souvisejících s vlastnictvím nebo s právem na provozování laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory se požadavek na takovou kvalifikaci nejeví být přiměřeným.

23 Ve své replice Komise tvrdila, že řešení přijaté Soudním dvorem v rozsudcích týkajících se omezení vlastnictví kapitálu lékáren (výše uvedený rozsudek Komise v. Itálie a rozsudek ze dne 19. května 2009, Apothekerkammer des Saarlandes a další, C-171/07 a C-172/07, Sb. rozh. s. I-4171), vydaných Soudním dvorem po podání žaloby a předložení žalobní odpovědi v projednávané věci, není použitelné na laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory. V těchto rozsudcích byl přístup Soudního dvora odlišný od přístupu ve výše uvedeném rozsudku Komise v. Řecko. Měl totiž za to, že svoboda usazování nebrání takovým právním úpravám, jakými jsou italské a německé právní předpisy, podle nichž smí vlastnit a provozovat lékárny pouze lékárníci. Tento závěr se podle Komise vysvětluje velmi zvláštní povahou léčiv.

24 Činnosti lékařské biologie jsou přitom vykonávány pouze na základě lékařského předpisu, který tak nabízí nejlepší záruku jak ohledně ochrany veřejného zdraví, tak kontroly nákladů zdravotního systému. Tato kontrola prostřednictvím lékařského předpisu je podle názoru Komise účinná, jak co se týče povahy testů, tak jejich množství.

25 Komise mimoto tvrdí, že obor lékařské biologie se vyznačuje rozsáhlou potřebou financování, což ho odlišuje zejména od oboru lékárnictví, a že cíle ochrany veřejného zdraví sledovaného ustanoveními, která jsou předmětem prvního žalobního důvodu, není dosaženo, jelikož tato ustanovení podle názoru Komise neumožnila provádět spojování umožňující uskutečnit investice nezbytné k poskytování kvalitních služeb. Tato ustanovení podle ní neumožnila ani vytváření subjektů dostatečně velkých k dosažení úspor z rozsahu, které mohou mít pozitivní dopady na náklady spojené s rozbory, potažmo na jejich úhradu.

26 Krom toho opatření, která méně omezují svobodu usazování, by umožňovala rovněž zachovat nezávislost biologů při výkonu jejich rozhodovací pravomoci, kterou mají zajistit ustanovení, která jsou předmětem prvního žalobního důvodu.

27 Komise rovněž tvrdí, že právní úprava týkající se laboratoří provádějících lékařsko-biologické rozbory není konzistentní. Zatímco mechanismus zavedený ustanoveními, která jsou předmětem prvního žalobního důvodu, spočívá na úloze ředitele laboratoře jakožto vedoucího pracovníka a současně biologa, faktická přítomnost biologa v laboratoři v jejích otvíracích hodinách uložena není. Komise dále tvrdí, že francouzské orgány připouští existenci struktur umožňujících přístup k vnějšímu kapitálu nad

rámec 25 %, jakmile dochází k oddělení finančních práv od hlasovacích práv u rozhodnutí týkajících se fungování a organizace dotyčné laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory.

28 Přestože v průběhu postupu před zahájením soudního řízení Francouzská republika sdělila Komisi svůj záměr zrušit omezení týkající se držení kapitálu nebiology, tvrdí tento členský stát ve své žalobní odpovědi, že zákaz toho, aby nebiologové mohli držet více než čtvrtinový obchodní podíl, a tedy i čtvrtinu hlasovacích práv, v Selarl provozujících laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory je slučitelný s článkem 43 ES.

29 Uvedený členský stát zmiňuje prvořadé a rozhodující místo lékařské biologie v systému zdravotní péče a uvádí tři fáze tvořící lékařskobiologické vyšetření, a sice fázi před rozborem, v průběhu které se zdravotnický personál setká s pacientem a provede odběry, fázi rozboru zcela technické povahy spočívající v provedení rozboru, a konečně fázi po rozboru, v průběhu které jsou validovány výsledky vyšetření s přihlédnutím ke zdravotní dokumentaci pacienta. Způsob organizace uplatňovaný ve Francii přitom na rozdíl od praxe v jiných členských státech, ve kterých se úloha biologa omezuje na převážně technický aspekt, přitom počítá s tím, že jsou tyto tři fáze nerozdílně spojeny, což vyplývá z volby francouzských orgánů, které chtěly poskytnou biologovi prvořadou úlohu ve zdravotnictví. Biologové, kteří jsou ze 75 % farmaceuty nebo lékaři, kteří si své původní vzdělání doplnili specializací v oboru lékařské biologie, vstupují rovněž do fáze před rozborem, kdy se setkávají s pacientem. Stejně tak ve fázi po rozboru validují výsledky, informují o nich pacienty a mohou společně s jejich lékařem zvolit léčbu a v případě potřeby provést na základě získaných výsledků doplňující vyšetření.

30 Francouzská republika rovněž připomíná, že podle čl. 152 odst. 5 ES je při činnosti Unie v oblasti veřejného zdraví plně uznávána odpovědnost členských států za organizaci zdravotnictví a poskytování zdravotní péče.

31 I za předpokladu, že by ustanovení, která jsou předmětem prvního žalobního důvodu, představovala překážku svobody usazování, byla by tato překážka podle jejího názoru každopádně odůvodněna naléhavým důvodem obecného zájmu představovaným cílem ochrany veřejného zdraví. Tato ustanovení se totiž použijí bez diskriminace na základě státní příslušnosti a jejich účelem je ochrana nezávislosti biologů tak, aby jejich rozhodování nebylo vedeno hospodářskými důvody, ale důvody veřejného zdraví. Uvedená ustanovení umožňují dosáhnout sledovaného cíle, jelikož osoba držící většinu kapitálu laboratoře nevyhnutelně ovlivňuje rozhodnutí, která mohou biologové přijímat ve vztahu k pacientům. Tatáž ustanovení jsou rovněž přiměřená tomuto cíli. Pokud by totiž byl biolog zaměstnaný v laboratoři povinen plnit pokyny svého zaměstnavatele-nebiologa, nebylo by možné vyloučit, že by musel upřednostnit hospodářský zájem této laboratoře před požadavky souvisejícími s veřejným zdravím.

32 Francouzská republika má za to, že závěry Soudního dvora ve výše uvedeném rozsudku Komise v. Řecko, co se týče činnosti očních optiků, nemohou být vztaženy na laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory . Na rozdíl od obchodů s oční optikou se tyto laboratoře podílejí na výkonech a rozhodování zdravotnické povahy, které mohou přinášet rizika pro zdraví pacientů.

33 Podle uvedeného členského státu je s ohledem na zvláštní charakteristiky lékařské biologie, jakož i na způsob organizování této činnosti ve Francii, třeba v projednávaném případě uplatnit spíše zásady uvedené Soudním dvorem ve výše uvedených rozsudcích Komise v. Itálie a Apothekerkammer des Saarlandes a další, týkajících se oboru lékárnictví.

34 Podle těchto rozsudků může mít členský stát v rámci prostoru pro uvážení, který má při určování úrovně, na které zamýšlí zajistit ochranu veřejného zdraví, a způsobu, jímž má být této úrovně dosaženo, za to, že provozování lékárny nelékárníkem může na rozdíl od provozování lékárny lékárníkem představovat riziko pro veřejné zdraví, jelikož snaha o dosahování zisku v rámci takovéhoto provozování není zmírněna jinými faktory. Biologové se přitom podílejí na výkonech a rozhodování zdravotnické povahy, které mohou přinášet, stejně jako výdej léčiv lékárníky v lékárnách, rizika pro zdraví pacientů.

35 Francouzská republika se rovněž domnívá, že Komise neobjasňuje, proč by mělo otevření kapitálu Selarl provozujících laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory mít nutně za následek jejich spojování, což ustanovení, která jsou předmětem prvního žalobního důvodu, údajně neumožňují. Mimoto vlastnická struktura laboratoří a případné úspory z rozsahu nemohou mít podle ní dopad na úhradu nákladů na rozbory zejména z toho důvodu, že výše této úhrady závisí na státem stanovené ceně za každé lékařskobiologické vyšetření, která je totožná pro všechny laboratoře nezávisle na jejich skutečných nákladech provedeného vyšetření.

36 Krom toho ustanovení, která jsou předmětem prvního žalobního důvodu, jsou podle názoru Francouzské republiky přiměřená, jelikož investoři, kteří ačkoliv nejsou biology, mohou držet až 25 % kapitálu Selarl provozujících laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory. V rámci takových společností totiž nejdůležitější rozhodnutí

vyžadují schválení většinou společníků představující alespoň tři čtvrtiny obchodních podílů. Účast do výše 25 % tudíž umožňuje dosáhnout rovnováhy mezi dodržováním svobody usazování a cílem spočívajícím v ochraně nezávislosti biologů.

37 Mimoto opatření, která méně omezují svobodu usazování, na která odkazuje Komise, by nebyla dostačující pro zajištění požadované úrovně ochrany veřejného zdraví.

38 A konečně, co se týče konzistentnosti právní úpravy týkající se laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory, Francouzská republika má především za to, že povinnost osobního výkonu funkcí, které biologové podléhají na základě článku L. 6221-9 zákona o veřejném zdraví, skutečně vyžaduje jejich faktickou přítomnost v laboratoři.

39 Co se týče tvrzení formulovaného Komisí v její replice, že vnitrostátní orgány připouští existenci struktur umožňujících přístup k vnějšímu kapitálu nad rámec 25 %, jakmile dochází k oddělení finančních práv od hlasovacích práv u rozhodnutí týkajících se fungování a organizace laboratořeuvedený členský stát na jednání vysvětlil, že toto tvrzení se ve skutečnosti týká situací, ve kterých francouzské orgány považují právnické osoby spravující laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory v jiných členských státech za biology v postavení právnické osoby založené podle francouzského práva, a umožňují jim tak držet většinu kapitálu Selarl provozující laboratoře ve Francii.

Závěry Soudního dvora

– Úvodní poznámky

40 Bez dalšího je třeba připomenout, že jak z judikatury Soudního dvora, tak z čl. 152 odst. 5 ES vyplývá, že právo Unie nezasahuje do pravomoci členských států uspořádat své systémy sociálního zabezpečení, zejména pak nezasahuje do pravomoci přijmout předpisy určené k organizaci a poskytování zdravotnických služeb a lékařské péče.

41 V rámci výkonu této pravomoci však členské státy musí dodržovat právo Unie, zejména pak ustanovení primárního práva týkající se volného pohybu, včetně svobody usazování ve smyslu článku 43 ES. Tato ustanovení členským státům zakazují zavádět nebo ponechat v platnosti neodůvodněná omezení výkonu těchto svobod v oblasti zdravotní péče (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 10. března 2009, Hartlauer, C-169/07, Sb. rozh. s. I-1721, bod 29; výše uvedené rozsudky Komise v. Itálie, bod 35, a Apothekerkammer des Saarlandes a další, bod 18, jakož i rozsudek ze dne 1. června 2010, Blanco Pérez a Chao Gómez, C-570/07 a C-571/07, Sb. rozh. s. I-4629, bod 43).

42 Přitom při posuzování toho, zda byla tato povinnost dodržena, musí být zohledněna skutečnost, že zdraví a život člověka zaujímají první místo mezi statky a zájmy chráněnými Smlouvou o ES a že členským státům přísluší rozhodnout o úrovni, na které zamýšlí zajistit ochranu veřejného zdraví, a o způsobu, jímž má být této úrovně dosaženo. Vzhledem k tomu, že se tato úroveň může v jednotlivých členských státech lišit, je třeba členským státům přiznat prostor pro uvážení (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 11. září 2008, Komise v. Německo, C-141/07, Sb. rozh. s. I-6935, bod 51, a výše

uvedené rozsudky Apothekerkammer des Saarlandes a další, bod 19, jakož i Blanco Pérez a Chao Gómez, bod 44).

43 Je tedy třeba přezkoumat, zda zákaz, aby nebiolog držel více než 25% obchodní podíl, a tedy i 25 % hlasovacích práv, v Selarl provozujících laboratoře provádějící lékařsko-biologické rozbory, představuje omezení svobody usazování ve smyslu článku 43 ES, a případně přezkoumat, zda může být takové omezení odůvodněné.

– K existenci omezení svobody usazování

44 Podle ustálené judikatury brání článek 43 ES veškerým vnitrostátním opatřením, která, i když se použijí bez diskriminace na základě státní příslušnosti, mohou bránit občanům Unie ve výkonu svobody usazování zaručené Smlouvou nebo jej učinit méně přitažlivým (viz zejména rozsudek ze dne 14. října 2004, Komise v. Nizozemsko, C-299/02, Sb. rozh. s. I-9761, bod 15, jakož i výše uvedené rozsudky Komise v. Řecko, bod 27, a Komise v. Itálie, bod 43).

45 V tomto kontextu je třeba připomenout, že pojem „omezení“ ve smyslu článku 43 ES zahrnuje opatření přijatá členským státem, která – byť používaná bez rozdílu – ovlivňují přístup na trh pro podniky z jiných členských států a narušují tak obchod uvnitř Unie (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 5. října 2004, CaixaBank France, C-442/02, Sb. rozh. s. I-8961, bod 12, a ze dne 28. dubna 2009, Komise v. Itálie, C-518/06, Sb. rozh. s. I-3491, bod 64).

46 Je třeba konstatovat, že ustanovení, která jsou předmětem prvního žalobního důvodu, tím, že zakazují nebiologům držet obchodní podíl přesahující 25%, a tedy i 25 % hlasovacích práv, v Selarl provozujících laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory, omezují možnost fyzických nebo právnických osob-nebiologů usazených v jiných členských státech držet podíly na kapitálu takové společnosti.

47 Dále tato ustanovení odrazují od usazení ve Francii ve formě Selarl hospodářské subjekty usazené v jiných členských státech, ve kterých provozují laboratoře nesplňující kritéria vlastnické struktury vyžadované uvedenými ustanoveními, či mu dokonce zamezují. Účinkem těchto ustanovení tak je to, že brání uvedeným subjektům ve výkonu jejich činností na francouzském území prostřednictvím stálé provozovny nebo jej činí méně přitažlivým, jakož i ovlivňují jejich přístup na trh s lékařskobiologickými rozbory.

48 Společnosti provozující laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory a usazené v jiných členských státech, jejichž kapitál je držen nebiology nad hranici 25 %, by totiž mohly být za účelem usazení se ve Francii ve formě Selarl nuceny v těchto společnostech uzpůsobit svoji obvyklou vlastnickou strukturu.

49 Je proto třeba konstatovat, že ustanovení, která jsou předmětem prvního žalobního důvodu, představují omezení svobody usazování ve smyslu článku 43 ES.

– K odůvodnění omezení svobody usazování

50 Podle ustálené judikatury mohou být omezení svobody usazování, která se použijí bez diskriminace na základě státní příslušnosti, odůvodněna naléhavými důvody

obecného zájmu pod podmínkou, že jsou způsobilá zaručit uskutečnění cíle, který sledují, a že nepřekračují meze toho, co je k jeho dosažení nezbytné (výše uvedené rozsudky Hartlauer, bod 44, Apothekerkammer des Saarlandes a další, bod 25, jakož i Blanco Pérez a Chao Gómez, bod 61).

51 Bez dalšího je třeba konstatovat, že ustanovení, která jsou předmětem prvního žalobního důvodu, se použijí bez diskriminace na základě státní příslušnosti.

52 Zaprvé, jak uznal Soudní dvůr, ochrana veřejného zdraví patří mezi důvody, které mohou odůvodnit omezení takových svobod pohybu zaručených Smlouvou, jako je svoboda usazování (viz v tomto smyslu zejména výše uvedené rozsudky Hartlauer, bod 46, jakož i ze dne 19. května 2009, Komise v. Itálie, bod 51).

53 V tomto kontextu z judikatury vyplývá, že výjimky stanovené v článku 46 ES mohou zahrnovat i cíl zachovat kvalitní službu lékařské péče, neboť tento přispívá k dosažení vysoké úrovně ochrany zdraví (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 13. května 2003, Müller-Fauré a van Riet, C-385/99, Recueil, s. I-4509, bod 67, jakož i ze dne 11. března 2004, Komise v. Francie, C-496/01, Recueil, s. I-2351, bod 66).

54 Dále je zadruhé třeba, aby ustanovení, která jsou předmětem prvního žalobního důvodu, byla způsobilá zaručit uskutečnění takového cíle.

55 V tomto ohledu je třeba připomenout, že je důležité, aby v případech, kdy panuje nejistota o existenci nebo rozsahu rizik pro zdraví osob, mohl členský stát přijmout

ochranná opatření, aniž by musel čekat na to, až se reálnost těchto rizik naplno projeví. Členský stát krom toho může přijmout opatření, která co možná nejvíce sníží riziko pro veřejné zdraví (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 5. června 2007, Rosengren a další, C-170/04, Sb. rozh. s. I-4071, bod 49, a výše uvedené rozsudky ze dne 19. května 2009, Komise v. Itálie, bod 54, jakož i Blanco Pérez a Chao Gómez, bod 74).

56 Ze spisu vyplývá, že obor lékařské biologie má zvláštní povahu a že zaujímá, jak tvrdí Francouzská republika, prvořadé místo v systému zdravotní péče. Stejně tak je nesporné, že v tomto členském státě byla biologům ve fázi před rozborem a ve fázi po rozboru svěřena lékařská úloha.

57 Jak uvedl generální advokát v bodech 83 a 84 svého stanoviska, stejně jako může mít vydání nevhodného léčiva lékárníkem zákazníkovi způsobit vážné následky, může být nevhodně, či dokonce opožděně nebo chybně provedený lékařskobiologický rozbor příčinou zejména chyb v diagnóze a ve způsobu léčby. Mimoto, stejně jako nadměrné nebo nesprávné užívání léčiv může i provádění lékařskobiologických rozborů chybným nebo nevhodným způsobem, jak po kvantitativní, tak po kvalitativní stránce, vyvolávat zbytečné náklady pro systém sociálního pojištění, a v důsledku toho pro stát.

58 Je tedy patrné, že provádění lékařskobiologických rozborů chybným nebo nevhodným způsobem představuje pro veřejné zdraví riziko srovnatelné s nevhodným vydáváním léčiv, které Soudní dvůr posuzoval ve výše uvedených rozsudcích ze dne 19. května 2009, Komise v. Itálie, jakož i Apothekerkammer des Saarlandes a další. Naopak uvedené riziko se nejeví být srovnatelným s nevhodným nebo chybným vydáváním

výrobků oční optiky, které bylo předmětem výše citovaného rozsudku Komise v. Řecko. Takové vydávání může mít sice negativní důsledky pro pacienta, avšak Komise neprokázala, že by jeho stupeň závažnosti byl stejný jako u chybného nebo nevhodného provádění lékařskobiologických rozborů.

59 Tato tvrzení nemohou být zpochybněna argumentem Komise, podle kterého jsou lékařskobiologické rozbory vykonávány pouze na základě lékařského předpisu, což je odlišuje od léčiv a nabízí nejlepší záruku jak ohledně ochrany veřejného zdraví, tak kontroly nákladů zdravotního systému.

60 Francouzská republika totiž jednak na jednání zdůraznila, aniž to bylo Komisí zpochybněno, že obdobně jako lékařskobiologické rozbory je i velká většina léčiv v lékárnách prodávána na lékařský předpis. Dále měl ve výše uvedených rozsudcích ze dne 19. května 2009, Komise v. Itálie (bod 90), a Apothekerkammer des Saarlandes a další (bod 60), Soudní dvůr za to, že se léčiva vydávaná na předpis nebo používaná z léčebných důvodů mohou projevit jako zdraví velmi škodlivá, jsou-li užívána v případech, kdy to není nezbytné, nebo jsou-li užívána nesprávně. Nejeví se tak, že by případná existence předpisu mohla odstranit riziko pro veřejné zdraví vyplývající z chybného nebo nevhodného vydávání léčiv.

61 Stejně tak je tomu, co se týče lékařskobiologických rozborů. Z vysvětlení Francouzské republiky vyplývá, že i když jsou předmětem lékařského předpisu, je role biologa důležitá, neboť on je zárukou toho, že požadovaný rozbor bude proveden a interpretován správně, a že tak lékař vystavující předpis bude moci na základě výsledků uvedeného rozboru zvolit odpovídající léčbu. V tomto ohledu je třeba ostatně uvést, že podle článku L. 6211-1 zákona o veřejném zdraví, ve znění platném v okamžiku

uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku, byly lékařskobiologické rozbory v laboratořích prováděny pod dohledem ředitelů a zástupců ředitele laboratoří, kteří jsou biology kontrolujícími činnost laboratoří. Důležitost úlohy biologů je posílena rovněž možností, na níž poukázala Francouzská republika, aby se pacient dostavil do laboratoře bez lékařského předpisu a nechal si provést určité lékařskobiologické rozbory a dále ve Francii hojně rozšířeným dialogem mezi předpis vystavujícím lékařem a biologem, kdy tento může v případě potřeby provést vyšetření doplňující lékařský předpis.

62 Co se týče argumentů Komise, že se obor lékařské biologie vyznačuje, v porovnání s oborem lékárnictví, rovněž rozsáhlou potřebou financování, a dále že není dosaženo cíle sledovaného ustanoveními, která jsou předmětem prvního žalobního důvodu, jelikož tato ustanovení neumožnila provádět spojování umožňující uskutečnit investice nezbytné k zajištění kvality poskytovaných služeb ani případné úspory z rozsahu, které mohou mít dopad na náklady a úhradu lékařskobiologických rozborů, nezdají se být tyto argumenty ve skutečnosti podloženy písemnostmi, ze kterých Komise vychází, a jsou založeny pouze na domněnkách.

63 Francouzská republika v tomto ohledu vysvětlila, že výše úhrady lékařskobiologických rozborů je závislá především na tarifu, kterým se stát rozhodne odměňovat každý výkon spojený s rozborem, přičemž tento tarif je totožný pro všechny laboratoře nezávisle na skutečných nákladech s výkonem spojených. Komise přitom neprokázala, že by existovala spojitost mezi touto odměnou a pravidly týkajícími se držení kapitálu společností provozujících laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory .

64 Je tedy patrné, že Komise dostatečně neprokázala, že by otevření kapitálu uvedených společností vnějšímu kapitálu mělo pozitivní účinky na financování laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory, které uvádí.

65 V důsledku toho s ohledem na stávající podobnosti, z pohledu rizik pro veřejné zdraví, mezi oborem lékárnictví a oborem lékařskobiologických rozborů, a dále na skutečnost, že narozdíl od tvrzení Komise nelze tyto dva obory ve skutečnosti rozlišovat, ať již se jedná o konstatování učiněná ohledně lékařských předpisů nebo potřeb financování, se jeví být zásady uvedené ve výše uvedených rozsudcích ze dne 19. května 2009, Komise v. Itálie, a Apothekerkammer des Saarlandes a další, týkajících se omezení držby kapitálu lékáren, plně přenosné na projednávanou věc.

66 Vzhledem k možnosti přiznané členským státům stanovit úroveň, na které hodlají zajistit ochranu veřejného zdraví, je tak třeba připustit, že členské státy mohou požadovat, aby byly lékařskobiologické rozbory prováděny biology, kteří jsou skutečně profesně nezávislí. Mohou také přijímat opatření umožňující odstranit nebo omezit riziko zásahu do této nezávislosti, protože takový zásah by mohl ovlivnit veřejné zdraví a kvalitu zdravotnických služeb (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky ze dne 19. května 2009, Komise v. Itálie, bod 59, a Apothekerkammer des Saarlandes a další, bod 35).

67 Nebiologové již z povahy věci nemají vzdělání, zkušenosti a odpovědnost, které by byly rovnocenné vzdělání, zkušenostem a odpovědnosti biologů. Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že neskýtají stejné záruky jako biologové (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky ze dne 19. května 2009, Komise v. Itálie, bod 62, a Apothekerkammer des Saarlandes a další, bod 38).

68 V důsledku toho může mít členský stát v rámci prostoru pro uvážení uvedeného v bodě 42 projednávaného rozsudku za to, že držení více než 25% obchodního podílu a více než 25 % hlasovacích práv v takové společnosti nebiology může představovat riziko pro veřejné zdraví, zejména pro kvalitu lékařských služeb. V tomto ohledu je třeba konstatovat, že na základě vysvětlení podaného Francouzskou republikou a nezpochybněného Komisí je u nejdůležitějších rozhodnutí přijímaných v Selarl vyžadován souhlas většiny společníků představujících přinejmenším tři čtvrtiny vlastnických podílů. Z toho plyne, že v případě držení více než 25% podílu a více než 25 % hlasovacích práv nebiology mohou mít tito na taková rozhodnutí nepochybný vliv.

69 Komise mimoto tvrdí, že ustanovení, která jsou předmětem prvního žalobního důvodu, neumožňují dosáhnout cíle spočívajícího v ochraně veřejného zdraví z důvodu jistých nekonzistentností ve způsobu, kterým je tento cíl naplňován. Uvádí zejména, že právní úpravou týkající se laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory není uložena faktická přítomnost biologa v laboratoři v jejích otvíracích hodinách a že francouzské orgány připouští struktury umožňující přístup k vnějšímu kapitálu nad rámec 25 %, pokud u rozhodnutí týkajících se fungování a organizace laboratoří dochází k oddělení finančních práv od práv hlasovacích.

70 Z judikatury Soudního dvora v tomto ohledu vyplývá, že vnitrostátní právní předpisy jsou způsobilé zaručit uskutečnění sledovaného cíle pouze tehdy, když opravdu odpovídají snaze dosáhnout tohoto cíle uceleně a systematicky (viz rozsudek ze dne 6. března 2007, Placanica a další, C-338/04, C-359/04 a C-360/04, Sb. rozh. s. I-1891, body 53 a 58, a výše uvedené rozsudky Hartlauer, bod 55, jakož i ze dne 19. května 2009, Komise v. Itálie, bod 66).

71 V projednávaném případě sice právní úprava týkající se laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory ke dni uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku

nestanovovala povinnost trvalé přítomnosti biologa v laboratoři v jejích otvíracích hodinách, nic to ale nemění na tom, že obsahovala určitá Francouzskou republikou uplatňovaná ustanovení, která fakticky ukládala, aby účinnou kontrolu nad činností laboratoře zajišťovali ředitelé laboratoří a jejich zástupci, kteří jsou biology vykonávajícími dohled nad touto činností.

72 Jak totiž bylo uvedeno v bodě 61 projednávaného rozsudku, podle článku L. 6211-1 zákona o veřejném zdraví mohly být lékařskobiologické rozbory uskutečňovány pouze laboratořemi provádějícími lékařskobiologické rozbory pod dohledem jejich ředitelů a zástupců ředitele. Ti mimoto museli v souladu s článkem L. 6221-9 tohoto zákona vykonávat své funkce osobně a skutečně.

73 S ohledem na tyto požadavky nemůže být právní úprava týkající se laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory považována za úpravu, která nenaplňuje tvrzený cíl ochrany veřejného zdraví konzistentním a systematickým způsobem, pouze z toho důvodu, že nestanoví povinnost trvalé přítomnosti biologa v laboratoři po její otvírací dobu.

74 Co se týče argumentu uplatněného Komisí v její replice, podle kterého existují situace, ve kterých je omezení účasti na kapitálu pro nebiology ve výši 25 % ve skutečnosti obcházeno prostřednictvím mechanismu oddělení výše finanční účasti od hlasovacích práv, nemůže ani tento vést k závěru, že je dotčená právní úprava nekonzistentní.

75 Z vysvětlení podaných na jednání Francouzskou republikou totiž vyplývá, že se ve skutečnosti jedná o situace, ve kterých francouzské orgány považují právnické osoby

spravující laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory v jiných členských státech za biology v postavení právnické osoby založené dle francouzského práva, a umožňují jim tak držet většinu kapitálu v Selarl provozujících laboratoře ve Francii. Z těchto vysvětlení rovněž vyplývá, že i když biology musí být drženo přinejmenším 75 % kapitálu takových Selarl, mohou jimi být jak fyzické osoby, tak právnické osoby považované za takové odborníky. Jelikož právní úprava týkající se laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory připouští, aby byla činnost biologů vykonávána rovněž společnostmi, francouzské orgány se tím, že povolují právnickým osobám spravujícím laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory v jiných členských státech držet v Selarl provozujících laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory vlastnický podíl přesahující 25 % a více než 25 % hlasovacích práv, omezují na to, že těmto právnickým osobám přiznávají stejná práva, která jsou přiznána biologům představovaným právnickými osobami založenými podle francouzského práva. Jak vysvětlila Francouzská republika, tento členský stát se tak pouze drží práva Unie.

76 Okolnost, že kapitál právnických osob provozujících laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory v jiných členských státech, ve kterých neexistuje omezení účasti na kapitálu ze strany nebiologů, může být většinově, případně výhradně, držen nebiology, například finančními investory, nepostačuje k tomu, aby bylo možné dojít k závěru o nekonzistentnosti právní úpravy týkající se laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory. Tyto právnické osoby totiž vykonávají činnost biologa v uvedených členských státech v souladu s právem, a mohou tak být považovány za biology v postavení právnické osoby založené podle francouzského práva.

77 Francouzská republika rovněž na jednání uvedla, že právní úprava týkající se laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory sice umožňuje v určitých případech u jiných typů společností nežli Selarl oddělení účasti na kapitálu od hlasovacích práv, tato možnost je však stanovena pouze k tomu, aby umožnila biologům nepůsobícím v laboratořích provádějících lékařskobiologické rozbory provozovaných těmito

společnostmi držet většinu jejich kapitálu. Jedná se zde tedy o pravidlo, které je specifické pro jiné typy společností, které mohou provozovat laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory, které se týká vztahů mezi biology pracujícími v uvedených laboratořích a biology, kteří v nich nepracují, a nezpochybňuje omezení účasti na kapitálu pro nebiology ve výši 25 %.

78 Konečně je třeba uvést, že v odpovědi na otázku, která jí byla položena na jednání, Francouzská republika upřesnila, že jediným typem společnosti, který může provozovat laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory, ve kterém je nebiologům povoleno držet více než 25 % kapitálu, je komanditní společnost na akcie. Nebiologové totiž mohou držet až 49 % kapitálu takové společnosti. Tato okolnost, kterou Komise neuvedla, se nejeví být sama o sobě okolností, která by mohla prokazovat nekonzistentnost právní úpravy týkající se laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory. Lze jí totiž vysvětlit existujícími rozdíly ve způsobu fungování Selarl a komanditní společnosti na akcie. Dotyčný členský stát totiž zdůraznil, že velmi zvláštní způsob fungování druhého uvedeného typu společností biologům každopádně umožňuje ponechat si rozhodující vliv na důležitá rozhodnutí těchto společností, což Komise nezpochybnila.

79 S ohledem na veškeré předcházející úvahy je třeba konstatovat, že ustanovení, která jsou předmětem prvního žalobního důvodu, mohou zaručit dosažení uplatňovaného cíle ochrany veřejného zdraví.

80 A konečně zatřetí je třeba posoudit, zda omezení svobody usazování ve smyslu článku 43 ES nepřekračuje meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné, to znamená, zda neexistují opatření méně omezující tuto svobodu, která by umožňovala tohoto cíle dosáhnout stejně efektivně.

81 Komise v tomto ohledu tvrdí, že uvedeného cíle by bylo možné dosáhnout méně omezujícími opatřeními, jako například požadavkem, aby lékařskobiologické rozbory musely být prováděny povolanými zaměstnanci s nezbytnou kvalifikací, na které se uplatní stavovská zásada nezávislosti odborníků z oblasti zdravotnictví. Rovněž uvádí neslučitelnost výkonu určitých činností, pomocí něhož by bylo možné předcházet střetu zájmů, technický a kvalitativní dohled, jakož i kontrolu uskutečňovaných lékařskobiologických rozborů prováděnou lékařskými a lékárnickými inspektory veřejného zdraví, stanovené právní úpravou týkající se laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory. Mimoto zmiňuje možné zavedení mechanismu oddělení finančních a hlasovacích práv.

82 S ohledem na prostor pro uvážení členských států připomenutý v bodě 42 tohoto rozsudku však členský stát může mít za to, že hrozí, že pravidla, jejichž cílem je zajistit profesní nezávislost biologů, budou v praxi porušována vzhledem k tomu, že zájem na dosahování zisku není u nebiologa mírněn rovnocenným způsobem jako u nezávislých biologů a podřízenost biologů Selarl provozující laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory, většinově vlastněné nebiology, coby jejích zaměstnanců, by jim mohla ztížit možnost odporovat pokynům vydaným těmito nebiology (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky ze dne 19. května 2009, Komise v. Itálie, bod 84, a Apothekerkammer des Saarlandes a další, bod 54). Jak tvrdí Francouzská republika, především nelze vyloučit, že by uvedení nebiologové měli snahu vyhnout se určitým, z hospodářského hlediska méně výnosným nebo obtížněji proveditelným, vyšetřením nebo omezit poradenství pro pacienty ve fázích před rozborem a po rozboru, jehož existencí se vyznačuje způsob organizace lékařské biologie ve Francii.

83 Komise neprokázala, že by bylo možné odstranit rizika pro nezávislost povolání biologa se stejnou účinností pomocí takových pravidel o neslučitelnosti výkonu určitých činností, jakými je zákaz účasti na kapitálu Selarl provozujících laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory pro určité zvláštní kategorie fyzických nebo právnických

osob, zejména osob vykonávajících jiné zdravotnické povolání nebo činnost dodavatele vybavení pro lékařskobiologické rozbory, stanovených právní úpravou týkající se laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory. Jak totiž uvedl generální advokát v bodech 178 a 179 svého stanoviska, jedná se o zákazy vhodné v situacích, ve kterých je třeba zabránit pouze tomu, aby nějaký jiný zájem mohl nadměrně ovlivňovat činnost Selarl provozující laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory. Uvedené zákazy nejsou naopak dostatečné, je-li třeba zajistit skutečnou nezávislost rozhodování biologů, a to ve všech případech, dokonce i při neexistenci střetu zájmů, který byl již dříve jako takový formálně vymezen právní úpravou týkající se laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory .

84 Co se týče technického a kvalitativního dohledu, jakož i kontroly uskutečňovaných lékařskobiologických rozborů prováděnou lékařskými a lékárnickými inspektory veřejného zdraví, jsou tyto sice mechanismy, které mají zaručit, aby byla činnost lékařskobiologických rozborů vykonávána osobami majícími odpovídající vzdělání a technické znalosti, jakož i zkušenosti na odpovídající kvalitativní úrovni, avšak Komise ani u nich neprokázala, že by samy o sobě mohly zaručit nezávislost biologů při výkonu jejich rozhodovací pravomoci.

85 Co se týče možnosti, uplatňované rovněž Komisí jakožto méně omezující opatření, případného zavedení mechanismu oddělení finančních a hlasovacích práv umožňujícího zaručit, že rozhodnutí týkající se pravidel fungování a organizace laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory budou přijímána biology, Francouzská republika na jednání zdůraznila, že je třeba nepodceňovat tlak, který by mohly vyvolávat třetí osoby-držitelé většiny kapitálu na biology vykonávající svou činnost v laboratořích.

86 S ohledem na prostor pro uvážení členských států připomenutý v bodě 42 tohoto rozsudku se přitom nejeví jako nepřípustné, aby měl členský stát za to, že nezávislost při výkonu rozhodovací pravomoci biology držícími většinu hlasovacích práv, aniž by ale drželi většinu kapitálu společnosti provozující laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory, není zaručena dostatečně účinným způsobem. Jak uvedl generální advokát v bodě 220 svého stanoviska, lze si totiž představit, že rozhodnutí spojená s vložením či výběrem investic přijatá menšinovými společníky, kteří mají nanejvýš 25 % hlasovacích práv, ovlivní, byť nepřímo, rozhodnutí orgánů společnosti.

87 Za těchto podmínek není prokázáno, že by méně omezující opatření umožňovala zaručit požadovanou úroveň ochrany veřejného zdraví stejně účinně.

88 Mimoto ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že volba Francouzské republiky spočívající v omezení obchodního podílu a hlasovacích práv nebiologů v Selarl provozujících laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory na 25 % vyplývá zejména ze skutečnosti, že u nejdůležitějších rozhodnutí přijímaných v takových společnostech je vyžadován souhlas většiny společníků představujících přinejmenším tři čtvrtiny vlastnických podílů. Držení kapitálu a hlasovacích práv nebiology je tak možné pouze v rozsahu, ve kterém tito nemohou ovlivňovat uvedená rozhodnutí. V důsledku toho se ustanovení, která jsou předmětem prvního žalobního důvodu, jeví být rovněž přiměřená sledovanému cíli, jelikož zajišťují zachování nezávislosti biologů při výkonu jejich rozhodovací pravomoci a současně umožňují jisté otevření Selarl provozujících laboratoře provádějící lékařskobiologické rozbory vnějšímu kapitálu do výše 25 % kapitálu těchto společností.

89 Ustanovení, která jsou předmětem prvního žalobního důvodu, tudíž nepřekračují meze toho, co je nezbytné k dosažení jimi sledovaného cíle. Je tedy třeba připustit, že omezení vyplývající z uvedených ustanovení mohou být tímto cílem odůvodněna.

90 Vzhledem k výše uvedenému musí být první žalobní důvod Komise zamítnut jako neopodstatněný.

K druhému žalobnímu důvodu

Argumentace účastníků řízení

91 Komise tvrdí, že zákaz účasti na kapitálu ve více než dvou společnostech založených za účelem společného provozování jedné či více laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory, vyplývající z článku 10 nařízení č. 92-545 (dále jen „ustanovení, které je předmětem druhého žalobního důvodu"), představuje neodůvodněné omezení svobody usazování.

92 Zatímco Komise tvrdila, že uvedený zákaz se týká jak biologů, tak nebiologů, Francouzská republika na jednání upřesnila, že se tento zákaz ve skutečnosti týká pouze biologů, přičemž nebiologové mohou nabývat účasti v neomezeném počtu společností založených za účelem společného provozování jedné či více laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory, a to až do výše 25 % obchodního podílu a 25 % hlasovacích práv v každé z nich, co se týče Selarl.

93 Ve své žalobní odpovědi uvedený členský stát tento žalobní důvod nezpochybňuje, jelikož ustanovení, které je jeho předmětem, se nejeví být odůvodněno ochranou veřejného zdraví.

94 Ve své duplice tentýž členský stát upřesnil, že jeho záměrem nebylo uznat, že takový zákaz, jako je zákaz obsažený v ustanovení, které je předmětem druhého žalobního důvodu, nemůže být za žádných okolností odůvodněn cílem ochrany veřejného zdraví, neboť členský stát může mít oprávněně za to, že v oblasti lékařské biologie je třeba zajistit mnohost nabídky.

95 Francouzská republika rovněž v tomto vyjádření oznámila, že zamýšlí toto ustanovení změnit, jelikož se jí jeví jako neodpovídající a nepřiměřené.

96 Uvedený členský stát tak nenavrhoval zamítnutí žaloby v části, ve které vychází z druhého žalobního důvodu. Na jednání mimoto potvrdil, že tento žalobní důvod nezpochybňuje, a upřesnil, že uvedené ustanovení v důsledku vydání nařízení č. 2010-49 již není použitelné.

Závěry Soudního dvora

97 Úvodem je třeba upřesnit, že žalobní důvod původně formulovaný Komisí se sice jeví jako odkazující na obecný zákaz, avšak vzhledem k doslovné formulaci článku 10 nařízení 92-545, jakož i vysvětlením uvedeným Francouzskou republikou na jednání

a v podstatě Komisí nezpochybněným se jeví být zřejmým, že zákaz, který je předmětem druhého žalobního důvodu, se týká pouze biologů.

98 Krom toho je v projednávaném případě nesporné, že v okamžiku uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku byl zákaz účasti biologů na kapitálu ve více než dvou společnostech založených za účelem společného provozování jedné či více laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory, který je formulován v článku 10 nařízení č. 92-545, stále použitelný.

99 Přitom účinkem uvedeného zákazu, který omezuje počet společností založených za účelem společného provozování jedné či více laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory, ve kterých mohou biologové držet podíl, je skutečnost, že posledně uvedeným brání ve výkonu jejich svobody usazování nebo ho činí méně přitažlivým.

100 Je tedy třeba konstatovat, že ustanovení, které je předmětem druhého žalobního důvodu, představuje omezení svobody usazování ve smyslu článku 43 ES.

101 V projednávaném případě Francouzská republika netvrdila, že by ustanovení, které je předmětem druhého žalobního důvodu, bylo odůvodněno cílem ochrany veřejného zdraví. Vychází totiž najevo, že podle tohoto státu je uvedené ustanovení vzhledem k tomuto cíli nevhodné a nepřiměřené.

102 Za těchto podmínek musí být druhý žalobní důvod uplatňovaný Komisí považován za opodstatněný.

103 V důsledku toho je třeba konstatovat, že Francouzská republika tím, že zakázala biologům účast ve více než dvou společnostech založených za účelem společného provozování jedné či více laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 43 Smlouvy o ES.

104 Ve zbývající části musí být žaloba zamítnuta.

K nákladům řízení

105 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Podle čl. 69 odst. 3 téhož jednacího řádu může Soudní dvůr rozdělit náklady nebo rozhodnout, že každý z účastníků řízení ponese vlastní náklady, zejména pokud každý účastník měl ve věci částečně úspěch i neúspěch.

106 V projednávaném případě Komise požadovala, aby byla Francouzské republice uložena náhrada nákladů řízení, kdežto posledně uvedená zase navrhovala, aby každá z účastnic nesla vlastní náklady řízení.

107 Za těchto podmínek vzhledem k tomu, že žalobě Komise se vyhovuje pouze částečně, je třeba rozhodnout, že každý z účastníků řízení ponese vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

1) **Francouzská republika tím, že zakázala biologům kapitálovou účast ve více než dvou společnostech založených za účelem společného provozování jedné či více laboratoří provádějících lékařskobiologické rozbory, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 43 Smlouvy o ES.**

2) **Ve zbývající části se žaloba zamítá.**

3) **Francouzská republika a Evropská komise ponesou vlastní náklady řízení.**

Podpisy.